

AUDYT KRAJOBRAZOWY WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

KRAJOBRAZ PRIORYTETOWY

CHARAKTERYSTYKA KRAJOBRAZU

Nazwa krajobrazu: Bytom centrum

Kod krajobrazu: 24-341.13-042

Położenie administracyjne: Gmina Bytom, Powiat Bytom

Katowice, Warszawa
2025

Projekt realizowany na zlecenie
Województwa Śląskiego
(Umowa CRU WSL nr 1462/GN/2021)

Wykonawca prac:

Konsorcjum w składzie

Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska
(Lider Konsorcjum)

UNIwersytet ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Uniwersytet Śląski w Katowicach
(Partner Konsorcjum)

SZKOŁA GŁÓWNA
GOSPODARSTWA
WIEJSKIEGO

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie
(Partner Konsorcjum)

Akademia Śląska (dawniej Wyższa Szkoła Techniczna)
w Katowicach
(Partner Konsorcjum)

Kierownik naukowy Audytu:

dr hab. Urszula Myga-Piątek, prof. UŚ – Uniwersytet Śląski w Katowicach

fot. okładka:

Ulice Wrocławska, Olejniczaka, Didura. Uporządkowane założenie urbanistyczne centrum Bytomia.
(fot. Bartłomiej Szypuła)

1 METRYCZKA OGÓLNA KRAJOBRAZU

Nazwa Krajobrazu	Bytom centrum
ID	171
Kod krajobrazu	24-341.13-042
Typ, podtyp krajobrazu	10a - Zespoły urbanistyczne o zachowanych założeniach historycznych
Typ rzeźby terenu*	C - Krajobrazy pagórkowate
Kod mezoregionu*	341.13
Nazwa mezoregionu*	Wyżyna Katowicka
Typ krajobrazu naturalnego*	Wyżyn i niskich gór
Nazwa krajobrazu naturalnego*	Węglanowe i gipsowe - erozyjne: zwartych masywów ze skałkami
Kod podokręgu geobotanicznego*	C.3.1.n
Nazwa podokręgu geobotanicznego*	Bytomsko-Mysłowicki
Typ krajobrazu roślinności potencjalnej*	17
Nazwa krajobrazu roślinności potencjalnej*	Grąd subkontynentalny, odmiana małopolska, forma wyżynna, seria żyzna
Kod regionu historyczno-kulturowego*	I.E.8
Nazwa regionu historyczno-kulturowego*	Konurbacja katowicka, region przemysłowy
Położenie administracyjne	Gmina Bytom, Powiat Bytom
Powierzchnia (ha)	323,47

*podano dla jednostki dominującej

2 CHARAKTERYSTYKA KRAJOBRAZU

Krajobraz priorytetowy - wielkomiejski, o zachowanych założeniach historycznych obejmujący śródmieście Bytomia.

Krajobraz wskazany jako priorytetowy w wyniku:

- oceny eksperckiej z kryterium ważności ze względu na zachowany układ urbanistyczny średniowiecznego miasta typowy dla ówczesnych miast europejskich, lokowanych na prawie niemieckim oraz szczególne nasylenie obiektami o wysokich walorach zabytkowych.

3 WALORY KRAJOBRAZOWE

Walory przyrodnicze

W strukturze przyrodniczej jednostki charakteryzującej się zwartą zabudową główną rolę odgrywa zieleń urządzona w formie nasadzeń przyulicznych, zieleni podwórek, placów, skwerów, parków, cmentarzy i zieleni przykościelnej.

Walory kulturowe

Na terenie jednostki dominuje zwarta zabudowa miejska, a o historycznej wartości decydują w głównej mierze XIX wieczne kamienice, których wyjątkowa różnorodność stawia Bytom w czołówce polskich miast ze względu na ich wartość historyczną. Na terenie jednostki znajduje się niemal pełny przekrój trendów architektury przełomu XIX i XX wieku, począwszy od stylów historyzujących, poprzez modernizm i secesję na ekspresjonizmie oraz funkcjonalizmie skończywszy. Walorem są także place tworzące wnętrza urbanistyczne i łączące je osie urbanistyczne: Pl. gen. Władysława Sikorskiego z zabudową mieszkalną, kulturową i oświatową, Rynek, Pl. Grunwaldzki z miejscem po wyburzonej synagodze, Pl. Jana III Sobieskiego z Muzeum Górnośląskim, Zespołem Szkół Mechaniczno-Elektrycznych, Pl. Akademicki z zabudową mieszkaniową z lat trzydziestych XX wieku oraz Pl. Słowiański. Na terenie śródmieścia znajdują się okazałe wille wybudowane w XIX oraz XX wieku. Do najważniejszych zabytków należy zaliczyć kościoły pw.: Wniebowzięcia NMP, św. Ducha, św. Wojciecha, św. Jacka, św. Barbary i św. Małgorzaty, gmachy: Muzeum Górnośląskie, Opery Śląskiej, Sądu Rejonowego, Aresztu Śledczego, Szkoły Muzycznej im. Fryderyka Chopina, IV Liceum Ogólnokształcącego im. Bolesława Chrobrego oraz zabudowę Szpitala Specjalistycznego nr 1, a także historyczne cmentarze Mater Dolorosa, żydowski, ewangelicki, katolicki i komunalny.

Fizjonomia krajobrazu

Zachowany układ urbanistyczny średniowiecznego miasta typowy dla ówczesnych miast europejskich, lokowanych na prawie niemieckim: owalny plan zabudowy, prostokątny rynek i szachownicowy układ ulic. Osie widokowe od Pl. gen. Władysława Sikorskiego, wzdłuż ul. Piastów Bytomskich na dominujący kościół Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny oraz na ten kościół wzdłuż ul. Wrocławskiej, wzdłuż ul. Antoniego Józefczaka na kościół św. Wojciecha, wzdłuż ul. Dworcowej na dworzec i Pl. Tadeusza Kościuszki, wzdłuż zachodniej pierzei Pl. Słowiańskiego na kościół św. Barbary, wzdłuż ul. Żeromskiego na kościół św. Jacka oraz oś widokowa wzdłuż ul. Strzelców Bytomskich. Przez obszar przebiegają szlaki turystyczne: czerwony Szlak Husarii Polskiej, niebieski Szlak Powstańców Śląskich i zielony Szlak Tysiąclecia.

4 DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

ZDJĘCIE NR 1

ul. Dworcowa. Częściowo odnowione zabytkowe kamienice ulicy śródmiejskiej (fot. Bartłomiej Szypuła)

ZDJĘCIE NR 2

ul. Gen. Niedźwiadka-Okulickiego. Zabytkowy układ przedwojennych kamienic. (fot. Bartłomiej Szypuła)

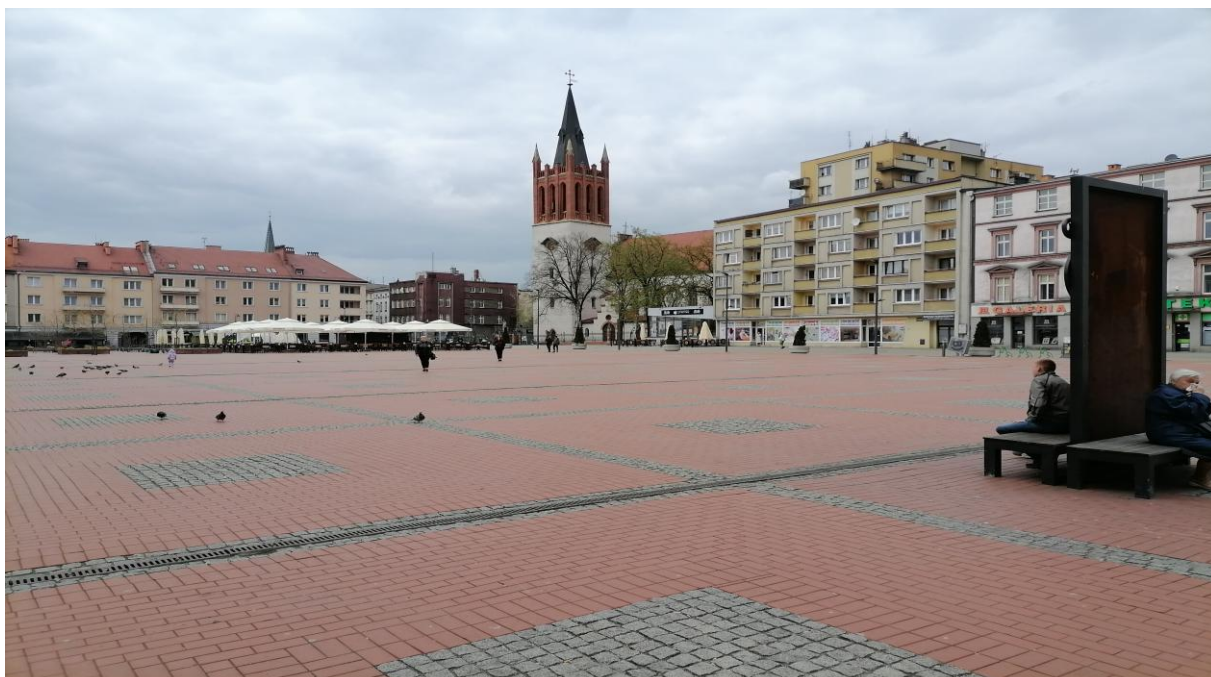

ZDJĘCIE NR 3

Rynek. Zabytkowe kamienice. Brak zieleni. (fot. Bartłomiej Szypuła)

ZDJĘCIE NR 4

Rynek. Tradycyjny układ kamienic z dominantą kościoła (fot. Bartłomiej Szypuła)

ZDJĘCIE NR 5

Rynek. Część odnowionych kamienic (fot. Bartłomiej Szypuła)

POŁOŻENIE KRAJOBRAZU PRIORYTETOWEGO

